

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม

PROMOTING WORK EFFICIENCY OF ADMINISTRATIVE PERSONNEL AT SANTISUK DISTRICT IN NAN PROVINCE BY BUDDHADHAMMA APPLICATION

¹พัชริดา สัตยวงศ์, ²ธีรทัศน์ โรจน์กิจจากุล และ ³ธิติวดี หมั่นมี

¹Pacharida Sattayawong, ²Theeratas Rojkitjakul and ³Thitiwut Munmee

¹วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹Mahachulalongkornrajavidyalaya University Nan Buddhist College, Thailand

Received: 2025-02-20

¹Corresponding Author's Email: patcharidasatta2527@gmail.com

Revised: 2025-03-07

Accepted: 2025-03-07

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน 3) นำเสนอการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม โดยการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ มีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 114 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน โดยใช้แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ความสัมพันธ์ระหว่าง หลักอิทธิบาท 4 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับสูงมาก
3. การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม พบว่า 1) ฉันทะ คือ มีการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และแนวทางปฏิบัติงานที่ชัดเจนในองค์กร 2) วิริยะ คือ มีการจัดระบบการทำงานให้สอดคล้องกับระเบียบ นโยบาย ตัวชี้วัด และ

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

เป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การบริหารจัดการงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) จิตตะ คือ มีการวางแผนและการกำหนดขั้นตอนในการทำงาน การวางแผนที่ดีจะช่วยให้สามารถมองเห็นภาพรวมของงาน สามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม 4) วิมังสา คือ ผู้บริหารและบุคลากรให้ความสำคัญในการวางแผนและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน; ที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข; หลักอิทธิบาท 4

Abstract

This study aims to: 1) examine the level of work efficiency among personnel in the administrative office of Santisuk District, Nan Province. 2) analyze the relationship between Buddhist principles and the work efficiency of these personnel. 3) propose strategies to enhance work efficiency by applying Buddhist principles. A mixed-method research approach was employed, incorporating both quantitative and qualitative methods. The quantitative study involved a sample of 114 participants, while the qualitative study was conducted through in-depth interviews with 10 key informants. Data were collected using structured interviews and analyzed through descriptive content analysis.

The research findings indicate that:

1. The overall work efficiency of personnel in the administrative office of Santisuk District, Nan Province, was at a high level.
2. The relationship between the Four Paths of Accomplishment (Iddhipada) and work efficiency was found to be significantly positive and strongly correlated.
3. The application of Buddhist principles to enhance work efficiency revealed the following: 1) Chanda: Establishing clear goals, methods, and operational guidelines within the organization. 2) Viriya: Structuring work processes in alignment with regulations, policies, key performance indicators, and organizational objectives to improve management efficiency. 3) Citta : Implementing systematic planning and step-by-step execution, ensuring a comprehensive overview of tasks and optimal resource allocation 4) Vimamsa

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

(Reflection): Encouraging continuous planning and evaluation by both administrators and personnel to ensure effective performance improvement.

Keywords: Work Efficiency; Santisuk District Administration Office; Buddhist Principles

บทนำ

กรมการปกครอง มีภารกิจครอบคลุมและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชนตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายซึ่งนับว่าเป็นภารกิจที่กว้างขวางมาก และในการนำนโยบายหรือภารกิจของกรมการปกครองไปปฏิบัติให้บังเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่ดังกล่าวก็คือข้าราชการที่กรมการปกครองส่งไปปฏิบัติงานประจำอยู่ในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศได้แก่ นายอำเภอ ปลัดอำเภอ เจ้าหน้าที่ปกครอง เป็นต้น เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนและเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการนำนโยบายของรัฐบาลกระทรวงมหาดไทย และกรมการปกครองไปปฏิบัติให้บังเกิดประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติ ที่ทำการปกครองอำเภอ เป็นหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคสังกัดกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยจัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่จะนำภารกิจและนโยบายรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง และจังหวัด ไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายในพื้นที่ และการที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง ที่ทำการปกครองอำเภอทุกคนต้องรับผิดชอบทั้งงานในหน้าที่ที่ปฏิบัติเป็นประจำและต้องปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้กำหนดให้ปฏิบัติตามห้วงเวลาที่กำหนด โดยจะต้องทำงานทั้งด้านเชิงรับและเชิงรุก ในการปฏิบัติงานทุกอย่างจำเป็นต้องใช้ความรู้ความสามารถ และวิจรรณญาณในการตัดสินใจที่จะปฏิบัติงาน สร้างความสุข และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน (Buathong, 2018)

ที่ทำการปกครองจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และที่ทำการปกครองอำเภอ มีนายอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด โดยมีข้าราชการเป็นผู้ขับเคลื่อนในการปฏิบัติงานต่างๆ ในจังหวัดและในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน ทำหน้าที่เป็นผู้สืบทอดนโยบายของรัฐบาลไปสู่ภูมิภาคต่างๆ โดยตรงซึ่งทำให้นโยบายของรัฐบาลได้ถูกนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เป็นผลให้การตัดสินใจมีความรวดเร็วและตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนได้มีการดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย และเป็นธรรมในสังคม จัดให้มีการคุ้มครอง ป้องกัน ส่งเสริม และช่วยเหลือประชาชนและชุมชน ที่ด้อยโอกาส เพื่อให้ได้รับความเป็นธรรม ให้บริการภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเสมอภาค รวดเร็ว และมีคุณภาพ ซึ่งการปฏิบัติงานดังกล่าวได้มีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของข้าราชการ ดังนี้ 1. ปัญหาที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ เช่น เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการขาดคุณภาพ คุณธรรม และขาดจิตสำนึกในการให้บริการ ขาดความรู้ ความชำนาญในหน้าที่ ไม่มีอัธยาศัยอันดีกับ

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

ประชาชนผู้มาติดต่อ 2. ปัญหาที่เกิดจากประชาชน เช่น นำหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการมาไม่ครบตามที่กฎหมายกำหนด ขาดความรู้ความเข้าใจในระบบราชการ 3. ปัญหาที่เกิดจากกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการต่างๆ เช่น การกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานในบางเรื่อง ยังมีปัญหา เนื่องจากเจ้าหน้าที่และหน่วยงานไม่ติดตามปรับปรุงแก้ไขให้ทันเหตุการณ์ 4. ปัญหาที่เกิดจากสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เช่น อาคารสถานที่คับแคบ เครื่องมือเครื่องใช้ไม่ทันสมัย (Chandhavuttho, 2023)

หลักสอนของพระพุทธศาสนา กล่าวไว้ว่า ผู้หวังความสำเร็จในสิ่งใดต้องทำตนให้สมบูรณ์ ด้วยสิ่งที่เรียกว่า “อิทธิบาท” ซึ่งหลักอิทธิบาทธรรม ประกอบด้วย หลักธรรม 4 ประการ ถือเป็นคำสอนที่มุ่งเน้นให้การปฏิบัติงานอยู่บนฐานแห่งความสำเร็จตามประสงค์ เป็นคำสอนที่เน้นให้การปฏิบัติงานอยู่บนฐานแห่งความสำเร็จตามประสงค์ เป็นหลักคำสอนที่เน้นความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้งที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน ความหมายอีกนัยหนึ่งของหลักอิทธิบาทธรรม คือ คุณธรรมเครื่องทำให้ถึงความสำเร็จ, คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ประกอบด้วย 1. ฉันทะ ความพอใจ คือ ต้องการที่จะทำใฝ่ใจรักที่จะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอและปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป 2. วิริยะ ความเพียร คือ ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระ ไม่ท้อถอย 3. จิตตะ ความคิดมุ่งมั่น คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิดเอาใจพิถีพิถัน ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลื่อนลอย อุทิศตัวอุทิศใจให้แก่สิ่งที่ทำ 4. วิมังสา ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบตรา หาเหตุผล และตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัตถุประสงค์ คิดค้น วิธีแก้ไขปรับปรุง หากนำคำสอนของหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงานก็จะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน (P. A Payutto, 2005)

จากข้อความข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม โดยมุ่งเน้นการศึกษาในประเด็นระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร เพราะบุคลากรถือเป็นหัวใจสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ การบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นการที่องค์กรจะกระทำภารกิจหลักให้บรรลุวัตถุประสงค์ และมีประสิทธิภาพนั้น ส่วนงานจำเป็นจะต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพในปริมาณที่เหมาะสมกับงาน เพื่อให้ บรรลุไปสู่เป้าหมายของงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องได้มาตรฐาน รวดเร็ว ทันเวลา ประหยัดคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

3. เพื่อนำเสนอการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่าง การวิจัยเชิงปริมาณ (Quatitative methods) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quatitative methods) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ จำนวนข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้าง สมาชิกกองอาสา รักษา ดินแดน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน จำนวน 114 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประกอบไปด้วย กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 2 คน กลุ่มผู้ปฏิบัติงานจำนวน 2 คน กลุ่มลูกจ้าง จำนวน 2 คน กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 1 คน นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ จำนวน 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 10 รูป/คน

เครื่องมือในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (interview) แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure In-depth interview) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure In-depth interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม 1) พบว่าเป็นเพศชาย มากกว่า ร้อยละ 61.4 เพศหญิง ร้อยละ 38.6 2) อายุของผู้ให้ข้อมูลพบว่าส่วนใหญ่ มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 41.2 อายุระหว่าง 41 – 50 ปี ร้อยละ 37.8 อายุระหว่าง 30 - 40 ปี ร้อยละ 18.4 อายุระหว่าง 18 - 30 ปี ร้อยละ 2.6 ตามลำดับ 3) ระดับการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หรือ ปวช. ร้อยละ 60.5 ประถมศึกษา ร้อยละ 13.2 ปริญญาตรี ร้อยละ 12.3 อนุปริญญา หรือ ปวส. ร้อยละ 9.6 และสูงกว่า ปริญญาตรี ร้อยละ 4.4 4) การดำรงตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ดำรงตำแหน่ง เป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 83.3 สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ร้อยละ 9.6 ลูกจ้าง ร้อย ละ 3.5 ข้าราชการ ร้อยละ 1.8 และ อื่น ๆ (ไปรตระบุ..) ร้อยละ 1.8 5) รายได้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 56.1 รายได้ตั้งแต่ 10,000 – 20,000 บาท ร้อยละ 40.3 รายได้ตั้งแต่ 20,001 – 30,000 บาท ร้อยละ 1.8 และมีรายได้ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 1.8 6) ประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 46.5 ประสบการณ์ การทำงาน 5 - 10 ปี ร้อยละ 34.2 ประสบการณ์การทำงาน 10 - 15 ปี ร้อยละ 11.4 และมีประสบการณ์การ ทำงาน 15 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 7.9

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน	ระดับการปฏิบัติ		
	ค่าเฉลี่ย	SD	แปลผล
1. ด้านปริมาณงาน	4.21	0.53	มาก
2. ด้านคุณภาพของงาน	4.24	0.58	มาก
3. ด้านความรวดเร็ว	4.23	0.58	มาก
4. ด้านความประหยัดคุ้มค่า	4.22	0.61	มาก
ภาพรวม	4.22	0.52	มาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผลของระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยพบว่า

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

ด้านคุณภาพของงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.58) ด้านความรวดเร็ว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.58) ด้านความประหยัดคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.61) และด้านปริมาณงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.53)

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาท 4 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยมีความสัมพันธ์ต่อตัวแปร ตามตารางที่ 2 ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน	ตัวแปรตาม			
		๑. ด้านปริมาณงาน	๒. ด้านคุณภาพของงาน	๓. ด้านความรวดเร็ว	๔. ด้านความประหยัดคุ้มค่า
ตัวแปรอิสระ					
หลักอิทธิบาทธรรม					
โดยภาพรวม	0.836**	0.776**	0.796**	0.742**	0.720**
1. ฉันทะ	0.682**	0.677**	0.656**	0.578**	0.565**
2. วิริยะ	0.758**	0.682**	0.741**	0.661**	0.661**
3. จิตตะ	0.803**	0.771**	0.763**	0.704**	0.677**
4. วิมังสา	0.816**	0.706**	0.749**	0.771**	0.729**

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของหลักอิทธิบาท 4 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก หลักอิทธิบาท 4 กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ด้านฉันทะ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ด้านวิริยะ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ด้านจิตตะ มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก และด้านวิมังสา มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อนำเสนอการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

ปริมาณ และเชิงคุณภาพ สามารถสรุปการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยประยุกต์ตามหลักพุทธธรรมได้ดังนี้

1) ฉันทะ การพอใจรักในสิ่งที่ทำ คือ มีการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และแนวทางปฏิบัติงานที่ชัดเจน ในองค์กร ช่วยให้บุคลากรมีทิศทางที่ตรงกันและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรม เสริมสร้างการมีส่วนร่วมภายในองค์กรช่วยเพิ่มความผูกพันและความ พึงพอใจในงาน ซึ่งจะช่วยให้การ ดำเนินงานขององค์กรประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

2) วิริยะ ความเพียรพยายามมุ่งมั่นทุ่มเท คือ มีการจัดระบบการทำงานให้สอดคล้องกับระเบียบ นโยบาย ตัวชี้วัด และเป้าหมาย การจัดระบบการทำงานที่ดีจะส่งผลให้บุคลากรมีความพึงพอใจ เกิดความ มุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน

3) จิตตะ ใจที่จดจ่อและรับผิดชอบ คือ มีการวางแผนและการกำหนดขั้นตอนในการทำงาน การวางแผนที่ดีจะช่วยให้สามารถมองเห็นภาพรวมของงาน สามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมและลด ความซับซ้อนในการทำงาน การเอาใจใส่และสนับสนุนบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างบรรยากาศการ ทำงานที่ดีเกิดแรงจูงใจในการทำงาน

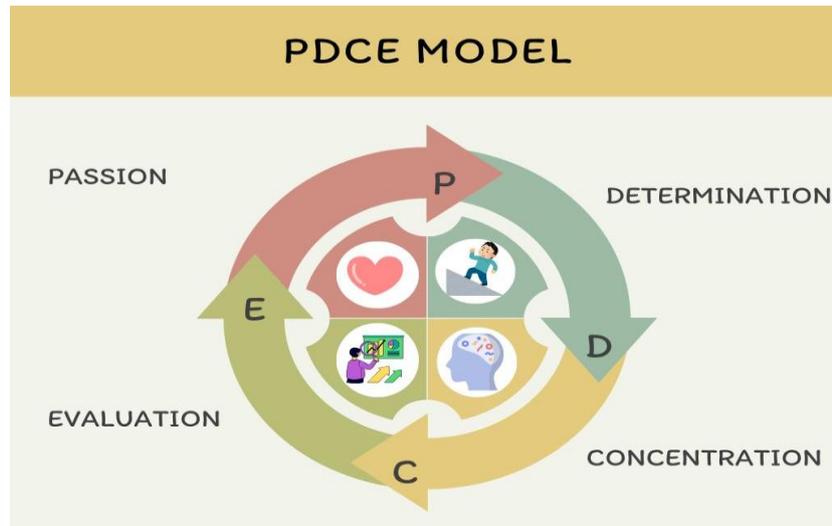
4) วิมังสา การทบทวนและไตร่ตรองในสิ่งที่ได้คิดและทำมา คือ ผู้บริหารและบุคลากรให้ความสำคัญ ในการวางแผนและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การทบทวนจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ อย่างละเอียด และมองเห็นจุดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนา การกำหนดบทบาทและภาระหน้าที่ร่วมกันภายใต้ ระเบียบ กฎหมาย และหลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยลดความผิดพลาดในการทำงาน

องค์ความรู้ใหม่

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดย ประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม บุคลากรเป็นผู้ขับเคลื่อนในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับ ประชาชน ทำหน้าที่เป็นผู้สืบทอดนโยบายของรัฐบาลไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ โดยตรง ซึ่งทำให้นโยบายของรัฐบาล ได้ถูกนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เป็นผลให้การตัดสินใจมีความรวดเร็วและตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหา และความต้องการของประชาชนได้มีการดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้เกิด ความสงบเรียบร้อย และเป็นธรรมในสังคม จัดให้มีการคุ้มครอง ป้องกัน ส่งเสริม และช่วยเหลือประชาชนและ ชุมชน ที่ด้อยโอกาส เพื่อให้ได้รับความเป็นธรรม ให้บริการภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเสมอภาค รวดเร็ว และมีคุณภาพ การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 เป็นหลักธรรมในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ฉันทะ การพอใจรักในสิ่งที่ทำ วิริยะ ความเพียรพยายามมุ่งมั่นทุ่มเท จิตตะ ใจที่จดจ่อและรับผิดชอบ วิมังสา

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

การทบทวนและไตร่ตรองในสิ่งที่ได้คิดและทำมา ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย
ดังนี้

จากแผนภาพที่ 1 PDCE MODEL เป็นโมเดลการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอ โดยเป็นการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรม มาเป็นแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1. PASSION หมายถึง การมีใจรักในสิ่งที่ทำ มีใจรักต่องาน ทำให้เกิดความรู้สึกเต็มใจในการทำงาน เกิดการทำงานด้วยความสุข ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายง่าย ไม่เกิดอาการท้อแท้ ช่วยให้งานดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง และเกิดการสร้างสรรค์ในงาน

2. DETERMINATION หมายถึง ความเพียรพยายามมุ่งมั่นทุ่มเททำให้เป็นคนขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ไม่มีความเกียจคร้าน มุ่งมั่นที่จะทำงานให้เสร็จ ผู้ที่ขาดความขยัน ย่อมทำงานขาดๆ เกินๆ หรือมักทำงานนั้นไม่สำเร็จ หรือหากสำเร็จก็สำเร็จล่าช้า และไม่มีประสิทธิภาพ

3. CONCENTRATION หมายถึง ใจที่จดจ่อและรับผิดชอบ จดจ่อกับงานที่ทำ จิตมีความแน่วแน่ และมั่นคงต่อปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ช่วยให้งานดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องตามกระบวนการ ทราบความเป็นไปของงานอยู่เสมอ

4. EVALUATION หมายถึง การทบทวนไตร่ตรองในสิ่งที่ได้คิดได้ทำมา ทำให้เป็นผู้ที่รู้จักคิด วิเคราะห์ในงาน ช่วยทำให้ทราบและเข้าใจในกระบวนการของงาน และหากเกิดปัญหาก็ย่อมเกิดแนวทางในการแก้ปัญหานั้นได้อย่างง่ายดาย งานไม่ผิดพลาด และทำงานตามกรอบที่วางไว้ให้ประสบความสำเร็จ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าบุคลากรสามารถปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารจัดการขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพของงาน ด้านความรวดเร็ว และด้านความประหยัดคุ้มค่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Pongsutus (2021) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยใช้หลักอิทธิบาทธรรมของบุคลากรเทศบาลตำบลในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านปริมาณงาน และด้านความรวดเร็ว รองลงมา ด้านคุณภาพงาน และด้านความประหยัดคุ้มค่าตามลำดับ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานตามหลัก อิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันอยู่ในระดับสูงมาก 0.836 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันในระดับสูง ได้แก่ ด้านวิมังสา 0.816 รองลงมาคือ ด้านจิตตะ 0.803 และรองลงมาด้านวิริยะ 0.758 ส่วนด้านฉันทะ 0.682 มีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันในระดับสูงตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Playjit (2021) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานตามหลักพุทธธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีศักยภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ส่วนการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานตามหลักพุทธธรรมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานตามหลักพุทธธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านฉันทะ (มีใจรักในหน้าที่) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เหลืออยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

1) ฉันทะ : การพอใจรักในสิ่งที่ทำ คือ มีการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และแนวทางปฏิบัติงานที่ชัดเจนในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้บุคลากรมีทิศทางที่ตรงกันและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้และทำความเข้าใจในงานร่วมกันช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร และทำให้สามารถทดแทนกันได้ในกรณีที่มิบุคลากรไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wannatong, Thamchalai, and

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

Sirivisitkul (2018) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านฉันทะ มีความจำเป็น และสำคัญต่อการบริหารองค์กรเอกชน เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้บุคลากรเกิดและมีความพอใจในหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติอย่างเต็มกำลังความสามารถของตนเอง รักและพอใจที่จะได้รับการพัฒนาตนเอง เพื่อนำความรู้มาใช้ในหน้าที่ที่ตนกำลังปฏิบัติอยู่ กระตือรือร้นพร้อมที่จะให้มีการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมที่จะพัฒนางาน และบุคลากร มีความพอใจ ที่จะมีการพัฒนาอยู่เสมอ และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานและนโยบายขององค์กร มีการจัดการฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอกองค์กรอยู่เสมอ

2) วิริยะ : ความเพียรพยายามมุ่งมั่นทุ่มเท คือ มีการจัดระบบการทำงานให้สอดคล้องกับระเบียบ นโยบาย ตัวชี้วัด และเป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การบริหารจัดการงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น การจัดระบบการทำงานที่ดีจะส่งผลให้บุคลากรมีความพึงพอใจในงานที่ทำ เกิดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Charoenphon and Colleagues (2018) ได้ศึกษาเรื่องการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ว่าการอำเภอลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการส่งเสริมการนำหลักอิทธิบาทธรรมไปใช้ ได้แก่ ด้านวิริยะ ความเพียรในการปฏิบัติงาน คือ การมอบหมายหน้าที่ให้ทั่วถึงทุกภาคส่วนทั้งท้องถิ่นและท้องถิ่น

3) จิตตะ : ใจที่จดจ่อและรับผิดชอบ คือ การวางแผนและการกำหนดขั้นตอนในการทำงาน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จขององค์กร การวางแผนที่ดีจะช่วยให้สามารถมองเห็นภาพ รวมของงานสามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมและลดความซับซ้อนในการทำงาน การเอาใจใส่และสนับสนุนบุคลากรยังเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี เกิดแรงจูงใจในการทำงานและมีส่วนร่วมในการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wannatong, Thamchalai, and Sirivisitkul (2018) ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า องค์กรเอกชนควรส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ด้านจิตตะ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงาน มีระบบที่ตรวจสอบให้บุคลากรมีการเอาใจใส่ในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เมื่อเกิดปัญหาที่หมั่นตรวจสอบหาข้อบกพร่องของตนเองเพื่อพัฒนางาน ของตนเอง ฝึกฝนตนเองให้มีความรู้พร้อมที่จะมาสนับสนุนการทำงานอย่างสม่ำเสมอ โดยศึกษาหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นำมาพัฒนาองค์กร ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ

4) วิมังสา : การทบทวนและไตร่ตรองในสิ่งที่ได้คิดและทำมา คือ ผู้บริหารและบุคลากรให้ความสำคัญในการวางแผนและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การทบทวนจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างละเอียด และมองเห็นจุดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนา การกำหนดบทบาทและภาระหน้าที่ร่วมกันภายใต้ระเบียบ กฎหมาย และหลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยลดความคลาดเคลื่อนและความผิดพลาดในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Goolpom and Jaisit (2021) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

ประสิทธิภาพการบริหารงานในองค์กรตามหลักอิทธิบาทธรรม ผลการวิจัยพบว่า นโยบายการบริหารองค์กร ควรที่จะนำหลักอิทธิบาทธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อให้ระบบการบริหารจัดการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หลักอิทธิบาท 4 คือ วิมังสา : การหมั่นพิจารณา ใคร่ครวญไตร่ตรองภาระการงานที่กระทำด้วยเหตุผล วัดประเมินผล งานที่กระทำผ่านมาว่าประสพผลอย่างไร หรือผิดพลาดประการใด สามารถนำสิ่งผิดพลาดบกพร่องนั้นมา ปรับปรุงแก้ไขให้ภาระการงานนั้น ๆ

สรุป

การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม พบว่า บุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข มีการนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก รู้จักวิเคราะห์เหตุผล มีการวางแผนการทำงาน มีการนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดเป้าหมายกำหนดบทบาทหน้าที่การทำงานและความรับผิดชอบให้แก่แต่ละคนทราบ ซึ่งการนำหลักธรรมทั้งหมดนี้มาใช้ สามารถส่งผลให้การทำงานในปัจจุบันมีประสิทธิภาพ

ฉันทะ การพอใจรักในสิ่งที่ทำ มีการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และแนวทางปฏิบัติงานที่ชัดเจนในองค์กร ช่วยให้บุคลากรมีทิศทางที่ตรงกันและสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมภายในองค์กรช่วยเพิ่มความผูกพันและความ พึงพอใจในงาน ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานขององค์กรประสพผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

วิริยะ ความเพียรพยายามมุ่งมั่นทุ่มเท มีการจัดระบบการทำงานให้สอดคล้องกับระเบียบ นโยบาย ตัวชี้วัด และเป้าหมาย การจัดระบบการทำงานที่ดีจะส่งผลให้บุคลากรมีความพึงพอใจ เกิดความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน

จิตตะ ใจที่จดจ่อและรับผิดชอบ มีการวางแผนและการกำหนดขั้นตอนในการทำงาน การวางแผนที่ดี จะช่วยให้สามารถมองเห็นภาพรวมของงาน สามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมและลดความซับซ้อนในการทำงาน การเอาใจใส่และสนับสนุนบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญ ในการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีเกิดแรงจูงใจในการทำงาน

วิมังสา การทบทวนและไตร่ตรองในสิ่งที่ได้คิดและทำมา ผู้บริหารและบุคลากรให้ความสำคัญในการวางแผนและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การทบทวนจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างละเอียด และมองเห็นจุดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนา การกำหนดบทบาทและภาระหน้าที่ร่วมกันภายใต้ระเบียบกฎหมาย และหลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยลดความผิดพลาดในการทำงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าบุคลากรสามารถปฏิบัติงานตามแนวทางการบริหารจัดการขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก ทั้ง 4 ด้านคือ ด้านปริมาณงาน ด้านคุณภาพของงาน ด้านความรวดเร็ว และด้านความประหยัดคุ้มค่า ดังนั้น ที่ทำการปกครองอำเภอควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความเหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ส่งเสริมการจัดระบบการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ได้งานที่มีคุณภาพ และสามารถทำงานร่วมกัน ด้วยความเข้าใจอันดีระหว่างกัน ควรนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้งาน และจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรเพื่อนำความรู้ที่ได้กลับมาพัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติงานในองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน โดยมี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ดังนั้น ที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุขควรสนับสนุนและส่งเสริมการนำหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุขควรให้ความสนใจและเอาใจใส่บุคลากรคอยสนับสนุนช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่บุคลากรเมื่อเกิดปัญหา/อุปสรรคขึ้น เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากร และส่งเสริมการเรียนรู้ทำความเข้าใจในงานร่วมกันเพื่อทดแทน การทำงานกันไม่ได้ ส่งเสริมการนำทรัพยากรที่ใช้แล้วมาพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน มีการวางแผน ทบทวน วิเคราะห์ปัญหา และกำหนดบทบาทภาระหน้าที่ร่วมกัน ภายใต้ระเบียบ กฎหมาย และหลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน เพื่อลดความผิดพลาดของงานและเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยในประเด็น

2.1 ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจจะเป็นผลกับการนำหลักอิทธิบาทธรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน เช่น แรงจูงใจในการทำงาน การมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำ

2.2 ควรศึกษาการนำหลักธรรมด้านอื่น ๆ เช่น ไตรสิกขา สังคหวัตถุ 4 เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในที่ทำการปกครองและหน่วยงานอื่น ๆ

References

- Buathong, J. (2018). "Morale in the performance of government officials in Phatthalung Province" *Journal of Administrative and Management*. Vol.6 No.2 May – August, 54 - 63.
- Charoenphon, T. (2018). & colleagues. An Application of Iddhipada Dhamma in work Performance of Officials in Lansaka District Office, Lansaka District, Nakhon Si Thammarat Province. *Journal of Buddhist Sociology and Review*, Volume 3, Issue 1, 65 – 80.
- Goolpom, W., & jaisit, S (2021). *Efficiency of work management in the organization according to the principle of merit*. Proceedings of the 7th National Academic Conference "Buddhist Way, Community Way: Foundations of Lanna's Socio-Cultural Worldview in the New Society," February 28, 2021, at Lamphun College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Janthawong, S. (2021). *Problems of Thai Bureaucratic Administration*. Retrieved September 17, 2021, from <http://www.gotoknow.org>
- Phra Brahmaganabhorn (P.A.Payutto). (2005). *Dictionary of Buddhism*. (13th ed.) Bangkok: S.R. Printing Mass Products Co., Ltd.
- Playjit, M. (2021). *The Development of Operational Potential Based on the Buddhadhamma of Village Health Volunteers in Mueang District, Suphanburi Province*. (Master's Thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Pongsutus, P. (2021). *The Efficiency in Work Performance Based on Iddhipada of Personnel at the Subdistrict Municipality in Mueang Suphan Buri District, Suphanburi Province*. (Master's Thesis). Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Wannatong, P., Thamchalai, A., & Sirivisitkul, S. (2018). The Application of Iddhipada in Administrating Private Organizations in Nonthaburi Province. *Journal of Mahachulalongkorn Social Sciences*. Review Volume 7, Issue 2, 99 – 110.